

KANSALLINEN COVID-19 TESTAUSSTRATEGIA

Testauksen strateginen periaate on *testaa – jäljitä – hoida*, jonka mukaisesti tartuntojen testaamista on toteutettu epidemian alkuvaiheesta saakka. Strategiassa määritellään periaatteet olemassa olevan testauskapasiteetin täysimääräiseen hyödyntämiseen ja lisäämiseen sekä miten kapasiteetti käytetään mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

Vielä tähän mennessä kaikilla alueilla ei ole ollut tarvetta hyödyntää olemassa olevaa testauskapasiteettia täysimääräisesti vähäisen taudin esiintymisen vuoksi. Laajemman esiintymisen alueilla kapasiteettia on lisätty. Toisaalta tiedossa on myös tilanteita, joissa testaamista ei ole tehty ohjeistuksen mukaisesti ja riittävän laajasti esimerkiksi sote-henkilöstön osalta. Suunnitelmallisella kapasiteetin nostamisella varmistetaan tarkoituksenmukainen ja riittävän laaja testaus epidemian edetessä.

Testausstrategian keskeiset tavoitteet

1. Testaamisen avulla pystytään estämään taudin leviämistä, suojaamaan riskiryhmiä ja turvaamaan kriittisen henkilöstön riittävyys ja terveydenhuollon kantokyky
2. Testaamisella mahdollistetaan tartuntaketjujen tehokas jäljittäminen
3. Testaamisen avulla luodaan epidemian kulusta mahdollisimman tarkka tilannekuva, joka mahdollistaa rajoittamistoimien välttämättömyyden sekä oikeasuhtaisuuden ja keston arvioinnin

Testausstrategian keskeiset toimenpiteet

Koronavirustartunnan testaaminen on kokonaisuus, joka koostuu tartuntariskin arvioinnista, näytteenotosta, näytteen analysoinnista ja tarvittavista jälkitoimista. Kapasiteetin nostaminen edellyttää näiden kaikkien osa-alueiden volyymin nostamista.

Testauksen kohderyhmien laajentaminen

Testausta lisätään kaikissa tilanteissa, joissa on epäily sairastumisesta koronaan tai on syytä epäillä tartuntaa. Testaaminen suunnataan erityisesti:

- Hoitoon hakeutuille, joiden oireet viittaavat koronavirukseen
- Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöön, kun on pienikin epäily tartunnasta
- Yhteiskunnan huoltovarmuuden kannalta kriittiseen henkilöstöön sekä muihin yhteiskunnan toimivuuden ja turvallisuuden kannalta olennaisiin henkilöstöryhmiin, kun on pienikin epäily tartunnasta
- Riskiryhmiin kuuluviin henkilöihin, jos on epäily koronavirustartunnasta tai altistumisesta
- Todennetun tartunnan saaneen välittömään lähipiiriin

Jos olemassa olevaa testauskapasiteettia jää päivittäin käyttämättä, sitä voidaan käyttää myös kotona sairastavien henkilöiden testaamiseen, joilla on koronavirukseen viittaavia oireita. Sen sijaan täysin kohdentamatonta oireettoman väestön virusosoitustestausta ei ole tarkoituksenmukaista tehdä. Alueellisesti tartuntataudeista vastaavat viranomaiset antavat tarkempia ohjeita testauksen kohdentamisesta alueellisen epidemiatilanteen perusteella.

Näytteenottokapasiteetin volyymin kasvattaminen

Kliinisen mikrobiologian laboratorioiden testauskapasiteettia Suomessa on nostettu maaliskuun puolenvälin 1700 näytteestä/vrk huhtikuun alkupäivien yli 3000 näytteeseen/vrk. THL on erityisesti viikkojen 13-14 aikana selvittänyt mahdollisuuksia nostaa testauskapasiteettia entisestään sekä kotimaassa että ulkomaista kapasiteettia hyödyntäen. Kapasiteetin kasvattamisen suunnitelmaa on tehty yhteistyössä sekä STM:n että palvelujärjestelmän toimiluvallisten kliinisen mikrobiologian laboratorioiden¹ kanssa.

Yliopistot tukevat palvelujärjestelmän laboratorioita analytiikan toteuttamisessa henkilöstön, laitteiden sekä välineistön osalta, ja näin ovat mukana testauskapasiteetin nostossa. Tämä on toteutunut jo usealla paikkakunnalla. Jatkotyön vastuu on laboratorioilla, jotka toimivat yhteistyössä keskenään ja THL:n kanssa.

Alla olevassa taulukossa on laboratorioista saatujen tietojen perusteella tehty tavoitteellinen suunnitelma kapasiteetin nostoon 10.000 näytteeseen / vrk:

Aikataulutus	Testikapasiteetti näytteitä / vrk
Nykytilanne	noin 3000 näytettä
Lähiviikkojen aikana	yli 5000 näytettä
Materiaalitoimitusten jälkeen	noin 7000 näytettä
Lisäysmahdollisuudet myöhemmin (yksityinen, ulkomainen kapasiteetti)	noin 3000 näytettä

Yksityisten toimijoiden kanssa on rakennettu yhteistyötä yksityisen tuotannon ja julkisten palveluiden järjestäjien välille. Kapasiteetin noston yhteydessä on selvitetty koronatestauksen toimiluvan omaavien yksityisten laboratorioiden kapasiteettimääriä. Alustavien arvioiden mukaan yksityisen ja ulkomaisen laboratoriokapasiteetin hyödyntämisellä voidaan tarpeen mukaan nostaa kapasiteettia 2000 – 3000 näytteellä / vrk kohtalaisen nopealla aikataululla.

¹ ***Toimiluvallisia koronatestausta tekeviä kliinisen mikrobiologian laboratorioita** ovat tällä hetkellä sairaanhoitopiirien yliopistosairaaloiden yhteydessä toimivat isot laboratoriot (FIMLAB, HUSLAB, ISLAB, NORDLAB ja TYKSLAB), niiden keskussairaaloiden yhteydessä toimivat pienemmät laboratoriot (Lahti, Mikkeli, Savonlinna, Pori, Seinäjoki, lähiaikoina myös Jyväskylä, Ahvenanmaa, Lappeenranta, Rovaniemi, Kajaani, Kemi, Kokkola), SYNLAB (mm. Terveystalon, Aavan ja Pihlajalinnan näytteet), THL:n laboratoriot Helsingissä ja Kuopiossa sekä THL:n tukemana Ruokaviraston laboratorio Helsingissä.

Yhteensä julkisen ja yksityisen kapasiteetin käyttö mahdollistaa testimäärän nostamisen 10 000 testiin vuorokaudessa.

Näytteenoton toimintaprosessin turvaaminen

Testauskapasiteetin kasvattaminen edellyttää riittävää näytteenottokapasiteettia. Sekä sairaanhoitopiirit että yksityiset terveydenhuollon toimijat ovat laatineet ja toteuttaneet suunnitelmia testauspisteiden määrän lisäämisessä (ml. drive-in testauspisteet sekä liikkuvat testausyksiköt). Näytteenottoon ja näytteiden käsittelyyn tarvittavaa lisähenkilöstöä on rekrytoitu mm. yliopistoista ja muusta sosiaali- ja terveysalan henkilöstöstä.

Yksi testauksen pullonkaula on näytteenotossa ja analyysissä tarvittavien materiaalien saatavuus. Tämän turvaamiseksi STM on yhdessä UM:n kanssa toteuttanut 20 milj. euron materiaalihankintatilauksen 6.4.2020, joka toteutuessaan mahdollistaa testauskapasiteetin 7500 testiä / vrk tasolle 3 kk:n ajaksi. Ulkomailta tehtävien tilauksien lisäksi TEM:n ja STM:n yhteistyössä on selvitetty kotimaiset valmistajat, joilla on mahdollisuus valmistaa sekä näytteenotossa tarvittavia tikkuja että näytteenottoputkia nopealla aikataululla. Näiden välineiden laadun ja soveltuvuuden arviointi on parhaillaan meneillään.

Tartuntojen jäljittämiseen liittyvät toimenpiteet

Tartuntojen jäljittämisen kapasiteetin lisäämiseksi on käynnistetty yhteistyö sekä yliopistojen lääketieteellisten tiedekuntien, että yksityisten toimijoiden kanssa. Jäljittämistyöhön voidaan kohdentaa työvoimaa myös esimerkiksi kuntien muusta soveltuvasta henkilökunnasta. Riittävästä työvoimasta huolehtimisen lisäksi jäljittämistyö tulee toteuttaa alueen tartuntatautiviranomaisten koordinoimana.

Vasta-ainetestauksen käyttö epidemian hallinnassa

Vasta-ainetestauksella voidaan tunnistaa infektion sairastaneet myös oireettomasta väestöstä. Vasta-ainetestausta voidaan väestötasolla hyödyntää vasta, kun taudin sairastaneita on riittävästi ja testit ovat luotettavia ja saatavilla. Vasta-ainetestaus tuottaa tietoa epidemian kokonaiskuvasta ja laajuudesta. Tietojen perusteella voidaan myös arvioida väestön puolustuskykyä ja suojaa (immunitaettia), mikäli seuraava epidemia-aalto uhkaa. Vasta-ainetestausta tulee ensisijaisesti toteuttaa tutkimuksellisesti. Vasta-ainetestausten käytännön toteutuksen suunnittelu on valmis, ja tällä hetkellä testiin osallistuvien henkilöiden valinta on käynnissä.